

Nr 725

Av fru **Heurlin** och herr **Oskarson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 180/1965, med förslag till ändringar i vägtrafikförordningen.*

(Lika lydande med motion nr 595 i Första kammaren)

I proposition nr 180/1965 till riksdagen har Kungl. Maj:t föreslagit vissa ändringar i vägtrafikförordningen samt beslutat inhämta riksdagens yttrande över berörda förslag.

Enligt förslaget skall i 1 § vägtrafikförordningen införas ett nytt moment, betecknat 11 mom., av följande lydelse:

"Med övergångsställe avses i denna förordning sådan genom målning eller på annat sätt markerad del av körbana, som är avsedd att användas av gående för att korsa körbanan. Övergångsställe är bevakat om trafiken regleras med trafiksignaler eller av polisman och i annat fall obevakat."

Det är icke tillfyllest att i något fall obevakat övergångsställe markeras enbart genom målning, då ju de flesta körbanor under en stor del av året är belagda med snö eller is. Första punkten bör ges det innehållet, att med övergångsställe avses sådan genom målning jämte *signal eller vägmärke* markerad del av körbana, som är avsedd att användas av gående för att korsa körbanan.

Enligt förslaget skall nuvarande tredje stycket i 46 § utgå. Sistnämnda stycke lyder: "Förare av fordon skall då fordonet närmar sig obevakat, tydligt markerat övergångsställe för gående, nedbringa hastigheten så, att fordonet kan stannas framför övergångsstället för att lämna gående tillfälle att passera". Till förslaget i denna del återkommer vi.

47 § 2 mom. bör, eftersom i 4 mom. meddelas vissa undantag från 2 mom., förses med en hänvisning till sistnämnda moment av innehåll att omkörning av annat fordon ej må *med de undantag i 4 mom. stadgas* ske, där sikten är skydd etc.

Enligt förslaget skall införas en ny rubrik och en ny paragraf, betecknad 48 a §, av följande lydelse: "Förare av fordon skall hålla en med hänsyn till omständigheterna tillräckligt låg hastighet, när fordonet nalkas övergångsställe.

Förare skall lämna företräde åt gående som korsar eller står i begrepp att korsa körbanan på bevakat övergångsställe i enlighet med anvisning genom trafiksignal eller av polisman. Förare skall stanna för att låta gående passera på obevakat övergångsställe, om det är nödvändigt för att undvika fara eller olägenhet för den gående."

Vid jämförelse mellan det nuvarande stadgandet i 46 § tredje stycket och det första stycket i den föreslagna 48 a § måste det nuvarande stadgandet anses vara överlägset ur trafiksäkerhetssynpunkt. Genom bestämmelsen, att fordonet skall kunna stannas framför obehäskat övergångsställe för att lämna gående tillfälle att passera, har förare ålagts en skyldighet av mera objektiv — och därför trafiksäkrare — karaktär än den föreslagna. Denna överlämnar i alltför hög grad åt bilförarens eget bedömande vilken hastighet han bör hålla, då han nalkas övergångsställe.

Första stycket bör utbytas mot nuvarande tredje stycket i 46 §, dock att orden "tydligt markerat" och "för gående" bör utgå.

Andra stycket i den föreslagna 48 a § innehåller i första punkten en oklarhet, som kan komma att ge upphov till onödiga felbedömningar med ökad olycksrisk. Uttrycket "står i begrepp att korsa" måste ge anledning till alltför subjektiva ställningstaganden från bilisternas sida. Bestämmelsen bör lämpligen ges det innehållet att vid behäskat övergångsställe förare skall lämna företräde åt gående, som i enlighet med anvisning genom trafiksignal eller av polisman börjat korsa körbanan i övergångsstället.

Andra punkten i andra stycket bör utgå. Denna bestämmelse lämnar ett alltför stort utrymme åt förarens eget bedömande av trafiksituationen. Redan som det nu är respekteras icke övergångsställena på det sätt som avsetts med bestämmelsen i 46 § tredje stycket. Långt ifrån alla fordonsförare iakttar i dagens läge tillräcklig försiktighet vid passerandet av behäskat övergångsställe. Det förekommer ständiga chanstagningar, där fordonsföraren räknar med att fotgängaren även inom "gula strecken" skall vänta och släppa honom före. Här bör trafikövervakningen skärpas. Det kan förtjäna att påpekas, att straffbestämmelsen i 1 § första stycket trafikbrottslagen omfattar jämväl abstrakt fara i trafiken.

60 § 1 mom. d) som nu har följande lydelse: "Körbanan skall passeras på särskilt markerat övergångsställe för gående, där sådant finnes. I övrigt skall passerande över körbana ske tvärs över denna och företrädesvis i anslutning till vägkorsning", har föreslagits ändrad enligt följande: "Gående som vill korsa körbana skall använda övergångsställe, om sådant finnes i närheten.

I övrigt skall gående korsa körbana vinkelrätt och, om vägkorsning finnes i närheten, i anslutning till denna."

Förseelse mot de föreslagna nya bestämmelserna har straffbelagts.

Uttrycket "I närheten" är olyckligt, då det måste bli föremål för subjektiva bedömningar. Vad som är "i närheten" för en idrottsman kan vara "långt borta" för en rörelsehämmande eller gammal människa.

Bestämmelsen i andra stycket, att gående skall korsa körbana vinkelrätt torde vara svår att efterleva, och överträdelse av densamma är svårare att

förebringa bevisning om vid eventuellt åtal. Ordet "vinkelrätt" bör väl ej användas i sådant sammanhang.

Den nuvarande bestämmelsen bör bibehållas, dock att orden "särskilt markerat" och "för gående" skall utgå. Någon straffsanktion bör icke heller i fortsättningen finnas.

Enligt förslaget skall under 45 § införas en bestämmelse av följande lydelse: "Fordon får ej föras med något hjul till vänster om längsgående hel-dragen gul linje som delar körbanan i en del för trafiken i vardera rik-tningen (spärrlinje), om ej en streckad gul linje finnes till höger om spärr-linjen. Om särskild filmarkering finnes, får förare ej byta fil eller föra for-donet så att det överskrider filmarkeringen."

Det är regel att en del av fordonet i sidled skjuter ut över hjulen, i fråga om lastfordon ofta upp till flera decimeter. Därutöver kan tillkomma en tillåten överskjutande last upp till två decimeter. Detta innebär att med till-låtet körsätt enligt denna bestämmelse vid möte en frontalkrock till en bredd av en meter kan förekomma. Vidare bör bestämmelsen icke vara ovillkorlig. Det händer icke sällan att man måste köra om en cyklist, trak-tor eller gående, som leder djur eller annat, som upptar en icke obetydlig del av körbanan. Det skulle vara orimligt, om man inte skulle kunna, för att undvika fara vid omkörningen, för någon kortare sträcka få överskrida mittlinjen. Det kan också tänkas, att något föremål befinner sig på vägen och man på grund av skymd sikt icke hinner stanna helt utan tvingas väja för att undvika påkörning.

Bestämmelsen bör lämpligen ges det innehållet att fordon icke *utan syn-nerliga skäl med någon del av fordonet eller dess last* får föras till vänster om spärrlinjen.

Förbudet mot filbyte i sista punkten bör icke göras ovillkorligt. Bestäm-melsen bör ges det innehållet att, om särskild filmarkering finnes, förare får byta fil eller föra fordonet så att det överskrider filmarkeringen endast om detta kan ske utan fara för övrig trafik.

Enligt förslaget skall 48 § 2 mom. erhålla följande lydelse: "Då i annat fall än i 1 mom. sägs ett fordon skär ett annat fordons kurs, skall föraren av det fordon, som har det andra fordonet på sin högra sida, lämna före-träde åt det sistnämnda fordonet."

Nu gällande rätt upptar i sistnämnda moment jämväl en föreskrift att genom den nyssnämnda regeln dock icke någon förare fritages från skyl-dighet att iakttaga försiktighet vid passerandet av eller färd in på korsan-de eller anslutande väg samt att detta särskilt skall gälla den som från väg med ringa trafik kommer in på väg med livlig trafik.

Redan omställningen från vänster- till högertrafik innebär en starkt ökad olycksrisk. Kommer därtill, att den från höger kommande trafiken ges ovillkorlig "förkörsrätt" — i själva verket innebärande en ovillkorlig

skyldighet för den från vänster kommande trafiken att lämna den från höger kommande företrädare — kommer detta med all sannolikhet att innebära en "hårdare" och från vissa grupper även hänsynslösare körning från de "förkörsberättigades" sida än vad som nu är fallet. Skyldigheten för de från vänster kommande att lämna de från höger kommande företrädare bör kombineras med en skyldighet för de sistnämnda att vid färd in i vägkorsning iakttaga särskild försiktighet, till förekommande av trafikolycka.

Under åberopande av det anförda hemställs,

att riksdagen i sitt yttrande över förslaget till propositionen nr 180/1965 måtte förorda de av oss föreslagna ändringarna i förslaget.

Stockholm den 26 januari 1966

Dagmar Heurlin

Gunnar Oskarson